



Dokument na rokovanie

A10-0016/2024

21.11.2024

SPRÁVA

o výročnej správe o činnosti európskeho ombudsmana za rok 2023
(2024/2056(INI))

Výbor pre petície

Spravodajca: Alex Agius Saliba

OBSAH

	strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
DÔVODOVÁ SPRÁVA.....	13
PRÍLOHA: SUBJEKTY ALEBO OSOBY, KTORÉ SPRAVODAJCOVI POSKYTLI INFORMÁCIE.....	20
INFORMÁCIE O PRIJATÍ V GESTORSKOM VÝBORE.....	21
ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN GESTORSKÝM VÝBOROM.....	22

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o výročnej správe o činnosti európskeho ombudsmana za rok 2023 (2024/2056 (INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na výročnú správu o činnosti európskeho ombudsmana za rok 2023,
 - so zreteľom na článok 10 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“),
 - so zreteľom na článok 15, článok 24 ods. 3, článok 228 a článok 298 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“),
 - so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu (EÚ, Euratom) 2021/1163 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú pravidlá a všeobecné podmienky upravujúce výkon funkcie ombudsmana (štatút európskeho ombudsmana) a zrušuje rozhodnutie 94/262/ESUO, ES, Euratom¹,
 - so zreteľom na články 11, 41, 42 a 43 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“),
 - so zreteľom na Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCRC),
 - so zreteľom na Európsky kódex dobrej správnej praxe prijatý Európskym parlamentom 6. septembra 2001,
 - so zreteľom na rámcovú dohodu o spolupráci uzatvorenú medzi Európskym parlamentom a európskym ombudsmanom 15. marca 2006, ktorá nadobudla účinnosť 1. apríla 2006,
 - so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o činnosti európskeho ombudsmana,
 - so zreteľom na článok 55 a článok 148 ods. 2 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre petície (A10-0016/2024),
- A. keďže výročná správa o činnosti európskeho ombudsmana za rok 2023 bola oficiálne predložená predsedníčke Európskeho parlamentu 18. apríla 2024 a ombudsmanka pani Emily O'Reillyová predložila správu Výboru pre petície 4. septembra 2024 v Bruseli;
- B. keďže článkami 20, 24 a 228 ZFEÚ sa európsky ombudsman oprávňuje prijímať sťažnosti týkajúce sa prípadov nesprávneho úradného postupu inštitúcií, orgánov, úradov alebo agentúr Únie s výnimkou Súdneho dvora Európskej únie pri výkone jeho súdnych právomocí;
- C. keďže v článku 15 ZFEÚ sa uvádza, že „s cieľom podporovať dobrú správu vecí

¹ Ú. v. EÚ L 253, 16.7.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1163/oj>.

verejných a zabezpečiť účasť občianskej spoločnosti dodržiavajú inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie v čo najväčšej možnej miere zásadu otvorenosti“ a že „každý občan Únie a každá fyzická alebo právnická osoba s bydliskom alebo zapísaným sídlom v členskom štáte má právo na prístup k dokumentom inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr Únie“;

- D. keďže v článku 41 charty sa stanovuje, že „každý má právo, aby inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie vybavovali jeho záležitosti nestranne, spravodlivo a v primeranej lehote“;
- E. keďže podľa článku 43 charty „každý občan Únie, ako aj každá fyzická osoba, ktorá má bydlisko, alebo každá právnická osoba, ktorá má sídlo v členskom štáte, má právo oznámiť európskemu ombudsmanovi prípady nesprávneho úradného postupu inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr Spoločenstva, s výnimkou Súdneho dvora Európskej únie v rámci výkonu jeho súdnych právomocí“;
- F. keďže v článku 298 ods. 1 ZFEÚ sa uvádza, že „pri vykonávaní svojich poslání sú inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie podporované otvorenou, efektívnou a nezávislou európskou administratívou“;
- G. keďže európsky ombudsman môže navrhnúť odporúčania, nápravné opatrenia a zlepšenia zamerané na riešenie rôznych aspektov nesprávneho úradného postupu;
- H. keďže v roku 2023 ombudsmanka otvorila 398 vyšetrení, z ktorých 393 bolo založených na sťažnostiach a v 5 prípadoch išlo o vyšetrenie z vlastného podnetu, a uzavrela 372 vyšetrení (369 na základe sťažností a 3 vyšetrenia z vlastného podnetu);
- I. keďže v roku 2023 sa väčšina vyšetrení týkala Komisie (250 vyšetrení alebo 62,81 %), pričom nasledovali vyšetrenia týkajúce sa Európskeho úradu pre výber pracovníkov (EPSO) (47 vyšetrení alebo 11,81 %), Európskeho parlamentu (16 vyšetrení alebo 4,02 %) a Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž (11 vyšetrení alebo 2,76 %); keďže ostatné vyšetrenia boli rozdelené takto: Rada Európskej únie (7 vyšetrení alebo 1,76 %), Európsky úrad pre boj proti podvodom (7 vyšetrení alebo 1,76 %), Európska služba pre vonkajšiu činnosť (6 vyšetrení alebo 1,51 %), európsky dozorný úradník pre ochranu údajov (6 vyšetrení alebo 1,51 %), Úrad Európskej únie pre duševné vlastníctvo (5 vyšetrení alebo 1,26 %), iné agentúry EÚ (33 vyšetrení alebo 8,27 %) a iné inštitúcie alebo orgány EÚ (12 vyšetrení alebo 3,01 %);
- J. keďže v roku 2023 sa najväčší podiel vyšetrení ombudsmanky týkal Komisie, ktorej administratívnej činnosti sa venuje značná pozornosť verejnosti, keďže ide o výkonný orgán EÚ;
- K. keďže vo vyšetreniach uzavretých ombudsmankou v roku 2023 sa v 26,6 % prípadov nezistil nesprávny úradný postup, v 55,4 % prípadov došlo k úplnému alebo čiastočnému vyriešeniu alebo vyrovnaniu inštitúciou, v 12,4 % prípadov nebolo opodstatnené ďalšie vyšetrenie a v 7,3 % prípadov sa zistil nesprávny úradný postup;
- L. keďže k trom najčastejším príčinám obáv vo vyšetreniach uzavretých ombudsmankou

v roku 2023 patrili transparentnosť a zodpovednosť (napr. prístup k informáciám a dokumentom) (34,2 %), kultúra služieb (21,5 %) a nábor zamestnancov (15,3 %); keďže medzi ďalšie obavy patrí dobré riadenie personálnych otázok, správne využívanie diskrečnej právomoci (aj v postupoch v prípade nesplnenia povinnosti), správne riadenie postupov v prípade nesplnenia povinnosti, dodržiavanie základných práv, dodržiavanie procesných práv, granty, verejné obstarávanie, zmluvy, etika, účasť verejnosti na rozhodovacom procese EÚ a správne finančné riadenie;

- M. keďže v roku 2023 ombudsmanka viedla aj širšie strategické vyšetovania a iniciatívy týkajúce sa systémových otázok v inštitúciách EÚ, ktoré sa týkali prístupu k dokumentom, základných práv, etických otázok, zodpovednosti pri rozhodovaní a náboru úradníkov EÚ;
- N. keďže občania EÚ majú rozsiahle práva na prístup k dokumentom administratívy EÚ; keďže ombudsmanka začala vyšetovanie z vlastného podnetu a požiadala Komisiu, aby urýchlene riešila systematické oneskorenia pri vybavovaní žiadostí o prístup k dokumentom s cieľom zabezpečiť dodržiavanie lehôt stanovených v právnych predpisoch EÚ o prístupe verejnosti (nariadenie (ES) č. 1049/2001²); keďže toto vyšetovanie odhalilo, že keď jednotlivci žiadajú o preskúmanie rozhodnutia o prístupe, známe ako opakovaná žiadosť, Komisia v 85 % prípadov nedodržiava lehoty stanovené v zákone, pričom väčšina odpovedí prichádza po 60 dňoch; keďže v dôsledku tohto oneskorenia neboli už získané informácie pre žiadateľov užitočné, a nemali tak možnosť vyjadriť sa v relevantných časoch k rozhodovaciemu procesu;
- O. keďže ombudsmanka v roku 2023 uverejnila osobitnú správu o jej vyšetovaní týkajúcom sa času, ktorý Európska komisia potrebuje na vybavenie žiadostí o prístup verejnosti k dokumentom; keďže úrad ombudsmana túto správu predložil Európskemu parlamentu s cieľom získať jeho podporu, aby Komisia konala na základe jeho odporúčaní, pričom zastáva názor, že občania majú právo očakávať lepšie postupy od otvorenej a modernej administratívy EÚ orientovanej na služby;
- P. keďže osobitná správa bola prediskutovaná vo Výbore Európskeho parlamentu pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci a viedla k uzneseniu Európskeho parlamentu s názvom Čas, ktorý Európska komisia potrebuje na vybavenie žiadostí o prístup verejnosti k dokumentom³, ktoré bolo prijaté v marci 2024 a v ktorom Parlament vyjadril veľké znepokojenie nad mimoriadnymi oneskoreniami zo strany Komisie pri udeľovaní prístupu verejnosti k požadovaným dokumentom a požiadal Komisiu, aby tieto systematické a výrazné oneskorenia napravila; keďže Parlament poukázal na to, že zväží využitie všetkých dostupných parlamentných nástrojov na riešenie tejto záležitosti; keďže v uznesení sa odkazuje aj na rokovania o nákupe vakcín proti ochoreniu COVID-19 a Komisia sa vyzýva na náležité zverejnenie informácií, aktívnejšiu transparentnosť s dôkladne vyčlenenými ľudskými zdrojmi na riešenie opakovaných žiadostí a na otvorenejší a konštruktívnejší prístup k žiadateľom;
- Q. keďže ombudsmanka zdôraznila, že je potrebné riadne monitorovanie a presadzovanie

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 z 30. mája 2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie (Ú. v. ES L 145, 31.5.2001, s. 43),
ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2001/1049/oj>.

³ Ú. v. EÚ C, C/2024/6560, 12.11.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/6560/oj>.

vykonávania nových etických pravidiel Parlamentu;

- R. keďže ombudsmanka uznala významný pokrok pri sprísňovaní etických pravidiel v Parlamente po škandále Katargate, ale vyjadrila obavy v súvislosti s ich vykonávaním a presadzovaním; keďže ombudsmanka začala samostatné vyšetrowanie týkajúce sa cestovných nákladov, ktoré Komisii platia tretie strany od roku 2021;
- S. keďže transparentnosť je dôležitou súčasťou demokratickej spoločnosti a dôležitým nástrojom v boji proti korupcii; keďže občania EÚ majú právo na najvyššiu úroveň transparentnosti a keďže na zabezpečenie zodpovednosti je nevyhnutná čo najvyššia úroveň prístupu verejnosti k dokumentom;
- T. keďže úrad ombudsmana v roku 2023 ďalej zvyšoval povedomie verejnosti o úlohe ombudsmanky pri zachovávaní vysokých pracovných noriem v administratíve EÚ a pri ochrane práv občanov a základných slobôd;
1. schvaľuje výročnú správu za rok 2023 predloženú európskou ombudsmankou a oceňuje, že v nej vynikajúcim spôsobom uvádza najdôležitejšie skutočnosti a údaje o činnosti ombudsmanky v roku 2023;
 2. blahoželá Emily O'Reillyovej k vynikajúcej práci a oceňuje neúnavné úsilie podporovať demokraciu zvyšovaním zodpovednosti a transparentnosti inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr EÚ a zabezpečiť, aby administratíva EÚ reagovala na obavy občanov;
 3. oceňuje konštruktívnu spoluprácu európskej ombudsmanky s Európskym parlamentom, najmä s jeho Výborom pre petície, ako aj s ostatnými inštitúciami EÚ;
 4. víta, že ombudsmanka uverejnila príručku o prístupe k dokumentom EÚ, ktorej cieľom je zvýšiť informovanosť občanov o ich práve na prístup k dokumentom a umožniť im kontrolovať rozhodovací proces EÚ; domnieva sa, že je nevyhnutné naďalej poskytovať občanom vhodné informácie o úlohe a rozsahu činností ombudsmana a jeho vplyve na rozvoj inštitúcií EÚ;
 5. víta odporúčania v nadväznosti na vyšetrowanie ombudsmanky z vlastného podnetu týkajúce sa času, ktorý Komisia potrebuje na vybavenie žiadostí o prístup verejnosti k dokumentom; vyzýva Komisiu, aby zlepšila spôsob spracúvania takýchto žiadostí, aby urýchlene riešila systémové oneskorenia a dodržiavala lehoty stanovené v nariadení (ES) č. 1049/2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie; zdieľa názor ombudsmanky, že požadované dokumenty a informácie sú často časovo citlivé a v prípade oneskorenia môžu pre žiadateľov stratiť význam; domnieva sa, že Komisia musí aktívne zverejňovať dokumenty a štatistiky o tom, ako spracúva žiadosti o prístup k dokumentom, keďže takéto informácie sú kľúčom k zlepšeniu transparentnosti v tejto oblasti a posilneniu zodpovednosti Komisie voči občanom; zdôrazňuje, že transparentnosť rozhodovacieho procesu bola predmetom mnohých vyšetrowaní ombudsmanky, najmä pokiaľ ide o lobizmus;
 6. zdôrazňuje, že prístup verejnosti k dokumentom je základným právom občanov EÚ a základným kameňom európskej demokracie; pripomína, že od prijatia nariadenia (ES) č. 1049/2001 došlo k technologickému a spoločenskému vývoju, ktorý si vyžaduje zosúladenie daného nariadenia s novým digitálnym kontextom; v tejto súvislosti uznáva

potrebu revízie uvedeného nariadenia a naliehavo vyzýva Radu, aby sa zapojila do konštruktívnych rokovaní s Parlamentom a Komisiou o tejto revízii, aby sa tieto tri kľúčové inštitúcie EÚ stali vzormi transparentnosti a verejnej zodpovednosti pre celú EÚ; je pevne presvedčený, že akékoľvek rokovania o revízii nariadenia (ES) č. 1049/2001 by mali vychádzať z pozície, ktorú už Parlament prijal, a že jeho rozsah pôsobnosti by sa mal rozšíriť na všetky inštitúcie, orgány, úrady a agentúry EÚ, čím sa zvýši zodpovednosť v rozhodovacom procese; v tejto súvislosti pripomína pozíciu Parlamentu, podľa ktorej „dokument“ znamená akýkoľvek dátový obsah bez ohľadu na to, aké je jeho médium (v písomnej forme alebo uložený v elektronickej forme alebo ako zvukový, vizuálny alebo audiovizuálny záznam), týkajúci sa veci vzťahujúcej sa na oblasť pôsobnosti inštitúcie, orgánu, úradu alebo agentúry Únie⁴. zdôrazňuje, že je nevyhnutné, aby inštitúcie boli vo svojich vzťahoch s občanmi transparentné, čo uznala aj ombudsmanka vo svojom vyšetrowaní týkajúcom sa transparentnosti trialógov⁵, v ktorom ombudsmanka preukázala pochopenie systému medziinštitucionálnych rokovaní EÚ pri riešení osobitných výziev a citlivých otázok, ale vyzvala zároveň inštitúcie, aby sa snažili prekonať tieto výzvy a umožnili tak občanom účinne uplatňovať ich demokratické práva;

7. súhlasí so závermi osobitnej správy ombudsmanky⁶ pre Európsky parlament o čase, ktorý Európska komisia potrebuje na vybavenie žiadostí o prístup verejnosti k dokumentom, a je znepokojený záverom ombudsmanky, že tieto systémové a značné oneskorenia pri spracúvaní žiadostí o prístup verejnosti k dokumentom zo strany Komisie predstavujú nesprávny úradný postup; zdôrazňuje, že je dôležité, aby Komisia vyčlenila viac zdrojov na riešenie opakovaných žiadostí v zmysle nariadenia (ES) č. 1049/2001, a že treba zabezpečiť aktívnejšiu transparentnosť a konštruktívnejší prístup voči žiadateľom; vyzýva Komisiu, aby túto situáciu prioritne napravila reformou riadenia prístupu verejnosti k dokumentom; pripomína Komisii, že Parlament má právo podať proti nej žalobu na Súdny dvor Európskej únie a očakáva jasný a jednoznačný záväzok nového kolégia komisárov napraviť túto situáciu;
8. berie na vedomie vyšetrowanie ombudsmanky týkajúce sa rozsahu, v akom Európsky parlament, Rada Európskej únie a Európska komisia uplatňujú právo EÚ, a rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie, pokiaľ ide o žiadosti o prístup verejnosti k legislatívnym dokumentom, v ktorom ombudsmanka zdôraznila potrebu zabezpečiť včasný prístup verejnosti k legislatívnym dokumentom a zároveň uľahčiť účasť občanov EÚ na procese tvorby právnych predpisov EÚ; uznáva význam včasného vybavovania žiadostí o prístup k dokumentom všetkými inštitúciami s cieľom posilniť pocit dôvery v legislatívny proces EÚ, ktorý je založený na hlavných zásadách transparentnosti a prístupu verejnosti k informáciám, ako sa potvrdzuje v judikatúre Súdneho dvora Európskej únie; pripomína, že podľa judikatúry Súdneho dvora EÚ môžu inštitúcie EÚ odmietnuť zverejnenie legislatívnych dokumentov len za výnimočných okolností a že ich odôvodnenie musí byť založené na špecifických a konkrétnych skutočnostiach;

⁴ Uznesenie Európskeho parlamentu z 15. decembra 2011 o návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie (prepracované znenie), článok 3: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-7-2011-0580_SK.pdf.

⁵ <https://www.ombudsman.europa.eu/sk/decision/sk/69206>.

⁶ Osobitná správa európskej ombudsmanky o jej strategickom vyšetrowaní týkajúcom sa času, ktorý Európska komisia potrebuje na vybavenie žiadostí o prístup verejnosti k dokumentom (OI/2/2022/OAM).

9. berie na vedomie zámer ombudsmanky uskutočniť širšie vyšetrowanie toho, ako Komisia vykladá rozsah informácií o životnom prostredí a informácií týkajúcich sa emisií do životného prostredia; je obzvlášť znepokojený tým, že ombudsmanka zistila nesprávny úradný postup v súvislosti s odmietnutím Komisie poskytnúť prístup k dokumentom týkajúcim sa emisií skleníkových plynov z keramického priemyslu vykazovaných v rámci systému EÚ na obchodovanie s emisiami; vyjadruje poľutovanie nad tým, že Komisia odmietla riešenie navrhnuté ombudsmankou a nezabezpečila požadovanú transparentnosť ani plnú účinnosť nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1367/2006 zo 6. septembra 2006 o uplatňovaní ustanovení Aarhuského dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia na inštitúcie a orgány Spoločenstva⁷ a Aarhuského dohovoru; vyzýva Komisiu, aby v súlade s právom EÚ a súvisiacou judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie zaručila prístup verejnosti k informáciám o životnom prostredí a aby podporovala účasť verejnosti na rozhodovaní o životnom prostredí; je znepokojený tým, že odmietnutie Komisie poskytnúť prístup ku všetkým požadovaným dokumentom týkajúcim sa emisií skleníkových plynov vykazovaných v rámci systému EÚ na obchodovanie s emisiami sa vzťahuje na ďalšie priemyselné zariadenia, a nielen v rámci keramického priemyslu, a vyzýva ombudsmanku, aby v záujme zvýšenia transparentnosti naďalej informovala o zisteniach vyšetrení; pripomína, že značný počet petícií adresovaných Európskemu parlamentu sa týka nedostatočného alebo obmedzeného prístupu k informáciám o životnom prostredí;
10. vyzýva Radu, aby umožnila úplný prístup verejnosti k právnemu stanovisku k smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2041 z 19. októbra 2022⁸ o primeraných minimálnych mzdách v Európskej únii, v súlade s odporúčaním ombudsmanky, ktorá našla dôkazy o nesprávnom úradnom postupe v tejto veci;
11. podporuje úsilie ombudsmanky ďalej prispievať k objasneniu toho, čo možno považovať za dokument EÚ, a zdôrazňuje, že inštitúcie EÚ by mali dodržiavať odporúčania ombudsmanky s cieľom prispôbiť svoje administratívne postupy tak, aby zohľadňovali meniace sa komunikačné prostriedky; zdôrazňuje, že právo občanov na prístup verejnosti k informáciám sa vzťahuje na písomné fyzické a elektronické dokumenty, ako aj na zvukové a audiovizuálne záznamy súvisiace s politikami, činnosťami a rozhodnutiami inštitúcií EÚ, a pripomína, že textové správy súvisiace s prácou a rýchle správy sa podľa nariadenia č. 1049/2001 považujú za „dokumenty“; vyjadruje poľutovanie nad prípadmi, keď Komisia neposkytla verejnosti prístup k dokumentom vo forme e-mailov alebo textových správ, napríklad k dokumentom o návrhoch stratégií EÚ týkajúcich sa pôdy, lesov a prispôsobenia sa zmene klímy alebo k výmenám informácií medzi predsedníčkou Komisie a výkonným riaditeľom farmaceutickej spoločnosti v súvislosti s nákupom vakcín proti ochoreniu COVID-19;
12. oceňuje záväzok ombudsmanky presadzovať základné práva pri činnostiach súvisiacich s migráciou; konštatuje, že ombudsmanka požiadala Komisiu o ďalšie objasnenie toho, ako plánuje zaručiť dodržiavanie ľudských práv v súvislosti s memorandom o porozumení medzi EÚ a Tuniskom, v snahe zabezpečiť, aby EÚ dodržiavala svoje

⁷ Ú. v. EÚ L 264, 25.9.2006, s. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1367/oj>.

⁸ Ú. v. EÚ L 275, 25.10.2022, s. 33, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2041/oj>.

záväzky v oblasti ľudských práv; zdôrazňuje, že všetky inštitúcie, orgány a agentúry EÚ sú povinné dodržiavať ľudské práva a základné slobody, ako sa uvádza v zmluvách a charte;

13. berie na vedomie rozhodnutie Komisie spolupracovať s vnútroštátnymi a miestnymi orgánmi na vypracovaní posúdenia vplyvu zariadení na riadenie migrácie, financovaných z prostriedkov EÚ, na základné práva, a to na základe príslušného vyšetrovania ombudsmanky z vlastného podnetu; zdôrazňuje, že aj miestni obyvatelia majú práva;
14. víta vyšetrovania ombudsmanky v nadväznosti na škandál Katargate v Parlamente; dôrazne podporuje ombudsmanku, ktorá dospela k záveru, že inštitúcie EÚ musia dodržiavať a sprísniť etické a protikorupčné pravidlá EÚ a že vykonávanie reforiem v tejto oblasti Parlamentom sa musí riadne monitorovať a presadzovať na všetkých úrovniach; zdôrazňuje, že Parlament a Komisia musia vždy venovať zvýšenú pozornosť priamym a nepriamym lobistickým činnostiam, aby mohli odhaliť nedostatky a zraniteľné miesta, ktoré by mohli ohroziť transparentnosť a zodpovednosť a zvýšiť riziko potenciálnych konfliktov záujmov; víta významný pokrok, ktorý sa dosiahol v súvislosti so súčasným kódexom správania poslancov Európskeho parlamentu v oblasti finančných záujmov a konfliktov záujmov, a nabáda ombudsmanku, aby vo vhodných prípadoch pokračovala v monitorovaní jeho vykonávania; zdôrazňuje, že je potrebné prísne dodržiavať etické pravidlá, aby sa posilnila dôvera občanov v európske inštitúcie;
15. zdôrazňuje zásadnú úlohu transparentnosti, dobrej správy vecí verejných a inštitucionálnych kontrol a rovnováhy v činnosti inštitúcií EÚ;
16. berie na vedomie vyšetrovanie ombudsmanky týkajúce sa rizík konfliktu záujmov v Komisii, najmä v oblasti Európskeho obranného fondu (EDF), vrátane skutočnosti, že Komisia nie je povinná zverejňovať mená expertov, s ktorými konzultuje o projektoch spojených s týmto fondom; v tejto súvislosti poukazuje na návrh ombudsmanky, aby Komisia aktívne zverejňovala vyhlásenia o záujmoch členov výboru pre kontrolu regulácie a aby v prípade potreby zmenila príslušné pravidlá, ktorými sa výbor riadi;
17. berie na vedomie výzvu ombudsmanky, aby Európska investičná banka (EIB) zlepšila svoje pravidlá týkajúce sa konfliktov záujmov a posilnila dozornú úlohu svojho výboru pre etiku a dodržiavanie predpisov po tom, ako sa jej podpredseda stal generálnym riaditeľom národnej podpornej banky; v tejto súvislosti nabáda ombudsmanku, aby sa naďalej zameriavala na otázku obdobia, počas ktorého sa osoba musí vyhýbať akýmkoľvek konfliktom záujmov, a jav otáčavých dverí pri presunoch riadiacich pracovníkov zo všetkých inštitúcií, agentúr a orgánov EÚ s cieľom zabezpečiť najvyššie etické normy transparentnosti a verejnej zodpovednosti;
18. víta zmeny, ktoré Komisia vykonala v interných usmerneniach k verejnému obstarávaniu, ktoré ombudsmanka v rámci vyšetrovania hodnotila pozitívne a ktoré posilňujú spôsob, akým Komisia rieši potenciálne profesionálne konflikty záujmov vo výzvach na predkladanie ponúk;
19. nabáda Komisiu, aby zintenzívnila svoje úsilie o zvýšenie transparentnosti, pokiaľ ide o Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, a vyzýva Komisiu, aby zlepšila vybavovanie žiadostí o prístup verejnosti k dokumentom súvisiacim s Mechanizmom na

podporu obnovy a odolnosti a aby naďalej zverejňovala predbežné posúdenia žiadostí členských štátov o platby;

20. víta rozhodnutie ombudsmanky začať vyšetrovanie z vlastného podnetu v súvislosti s oneskoreniami Komisie pri riadení rizík súvisiacich spojených s nebezpečnými chemickými látkami, ktorého cieľom je preskúmať oneskorenia pri zavádzaní obmedzení na zmiernenie rizík konkrétnych chemických látok a pri zaraďovaní chemických látok do zoznamu látok, ktorých použitie podlieha predchádzajúcej autorizácii;
21. vyjadruje znepokojenie nad tým, že ombudsmanka zistila niekoľko dôvodov na obavy v súvislosti s transparentnosťou interakcie Komisie s tabakovým priemyslom; konštatuje však, že Komisia sa zaviazala podrobnejšie posúdiť vystavenie svojich útvarov lobizmu zo strany tabakového priemyslu; pripomína Komisii, že EÚ a všetky jej členské štáty sú signatármi Rámcového dohovoru Svetovej zdravotníckej organizácie o kontrole tabaku a že sú preto pri stanovovaní a vykonávaní svojich politík v oblasti verejného zdravia v súvislosti s kontrolou tabaku povinné prijať opatrenia na ochranu týchto politík pred obchodnými a inými záujmami tabakového priemyslu;
22. pripomína naliehavú povinnosť inštitúcií EÚ zabezpečiť služby nezávislých a kvalifikovaných úradníkov, ktorí majú byť prijatí otvoreným spôsobom a pri zachovaní náležitej geografickej rovnováhy medzi štátnymi príslušnosťami a jazykmi; poukazuje na to, že ombudsmanka uskutočnila vyšetrenie týkajúce sa toho, ako Európsky úrad pre výber pracovníkov (EPSO) vykonával testy predbežného výberu v rámci náboru nových zamestnancov do verejnej služby EÚ, a zistila problémy týkajúce sa organizácie testov, ktoré sa konajú výlučne na diaľku; vyzýva úrad EPSO, aby zlepšil svoje postupy náboru zamestnancov tým, že zabezpečí, aby technické požiadavky neznevýhodňovali určitých uchádzačov, a aby uchádzačom poskytoval jasné informácie; zastáva názor, že uchádzači by mali mať možnosť, ak sa tak rozhodnú, zúčastniť sa na týchto testoch osobne v testovacom centre, ako to bolo pred pandémiou COVID-19;
23. víta skutočnosť, že úrad európskeho ombudsmana v roku 2023 naďalej informoval o svojej úlohe a predstavil svoju prácu čo najširšiemu publiku a zúčastnil sa na Európskom podujatí pre mládež (EYE2023); zdôrazňuje význam diskusie o dodržiavaní rámca integrity administratívy EÚ, ktorú zorganizovala ombudsmanka s účasťou Komisie a Parlamentu;
24. víta vyšetrovania ombudsmanky v nadväznosti na sťažnosti osôb so zdravotným postihnutím a podporuje jej aktívne zapojenie do rámca EÚ pre Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím; zdôrazňuje význam záväzku ombudsmanky monitorovať vykonávanie Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím zo strany administratívy EÚ a vyzýva všetky inštitúcie EÚ, aby pri vyšetrovaniach týkajúcich sa práv osôb so zdravotným postihnutím venovali maximálnu pozornosť odporúčaniam ombudsmanky; oceňuje, že ombudsmanka v roku 2023 predsedala rámcu EÚ pre Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím a že je naďalej členkou tohto rámca;
25. zdôrazňuje, že Európsky akt o prístupnosti⁹ bol prijatý 17. apríla 2019 a že lehota na

⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/882 zo 17. apríla 2019 o požiadavkách na prístupnosť

jeho transpozíciu členskými štátmi bola stanovená na 28. júna 2022; zdôrazňuje, že hlavným cieľom Európskeho aktu o prístupnosti bolo uľahčiť život najmenej 87 miliónom osôb so zdravotným postihnutím a uľahčiť im prístup okrem iného k verejnej doprave, bankovým službám, počítačom, televízorom, elektronickým knihám a online obchodom; vyjadruje hlboké poľutovanie nad tým, že všetky členské štáty stále nezabezpečujú jej úplnú a jednotnú transpozíciu a stále vznikajú nové oneskorenia, ako potvrdzujú prebiehajúce konania o nesplnení povinnosti, ktoré proti všetkým členským štátom začala Komisia; vyzýva ombudsmanku, aby upozornila na toto veľmi závažné porušenie práva EÚ, ktoré značne obmedzuje práva osôb so zdravotným postihnutím, vo všeobecných opatreniach vykonávaných v rámci EÚ pre Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím s cieľom prispieť k jeho prioritnému vyriešeniu;

26. víta vyšetovanie ombudsmanky týkajúce sa spôsobu, akým Komisia uplatňuje pravidlo služobného poriadku EÚ týkajúce sa priznania dvojnásobného prídavku na dieťa, ktorý je určený na pomoc pri starostlivosti o deti so zdravotným postihnutím; víta v tejto súvislosti iniciatívu Komisie pristúpiť k revízii platných pravidiel pre celú administratívu EÚ s cieľom zabezpečiť individuálne vecné posúdenie všetkých žiadostí o tento typ prídavku;
27. zdôrazňuje význam Európskej siete ombudsmanov (ENO) a výročných stretnutí organizovaných s národnými a regionálnymi ombudsmanmi prostredníctvom siete ENO pre ďalšie zvyšovanie informovanosti o tom, čo môže úrad európskeho ombudsmana urobiť pre európskych občanov; nabáda ombudsmanku, aby pokračovala vo výmene skúseností a najlepších postupov s vnútroštátnymi ombudsmanmi prostredníctvom siete ENO; berie na vedomie skutočnosť, že výročná konferencia siete ENO v roku 2023 sa zamerala na ochranu ľudských práv, ako aj prínosy a prípadné nevýhody využívania umelej inteligencie vo verejnej správe; nabáda organizácie občianskej spoločnosti, aby lepšie využívali služby európskeho ombudsmana na kontrolu inštitúcií EÚ, zaručenie transparentnosti a riešenie prípadov nedodržovania práva Únie;
28. vyzýva na pokračovanie úzkej spolupráce medzi ombudsmankou a Výborom Európskeho parlamentu pre petície, keďže majú spoločné poslanie približovať inštitúcie EÚ občanom; veľmi oceňuje skutočnosť, že ombudsmanka venuje pozornosť všetkým sťažnostiam, ktoré nepatria do jej právomoci a týkajú sa vykonávania právnych predpisov EÚ, a že venuje pozornosť postúpeniu takýchto sťažností inému príslušnému orgánu alebo Výboru pre petície Parlamentu; nabáda úrad ombudsmana, aby pokračoval vo svojom úsilí v tomto smere, keďže spolupráca s Výborom pre petície, včasné informácie a prístup k dokumentom vo všetkých 24 úradných jazykoch EÚ môžu zvýšiť účinnú účasť občanov a občianskej spoločnosti na rozhodovacom procese;
29. oceňuje, že miera prijatia zo strany inštitúcií EÚ, konkrétne percentuálny podiel kladných odpovedí na celkový počet návrhov ombudsmanky na nápravu alebo zlepšenie administratívnych postupov, v roku 2023 bola 81 %, čo predstavuje zlepšenie v porovnaní s predchádzajúcim rokom; vyjadruje však pevné presvedčenie, že inštitúcie, agentúry, orgány a úrady Únie musia plne a dôsledne dodržiavať všetky riešenia, odporúčania a návrhy ombudsmanky;
30. oceňuje nepretržité konštruktívne pracovné vzťahy ombudsmanky s Komisiou, čiže s

výrobkov a služieb (Ú. v. EÚ L 151, 7.6.2019, s. 70), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj>.

inštitúciou EÚ, ktorej sa týka väčšina vyšetřovaní ombudsmanky; konštatuje, že tento vzťah pomáha Komisii zvýšiť efektivnosť a transparentnosť jej administratívnych postupov;

31. oceňuje a víta úsilie ombudsmanky a jej úradu neustále zlepšovať svoje vnútorné postupy s cieľom zabezpečiť, aby mali sťažovatelia čo najlepšie skúsenosti a aby sa sťažnosti vybavovali čo najefektívnejšie; podporuje úsilie ombudsmanky o ďalšie zlepšenie viditeľnosti svojich činností a víta zlepšenia online systému úradu európskeho ombudsmana na podávanie sťažností, vďaka ktorým je tento systém používateľsky ústretovejší; víta viacjazyčnú internetovú stránku úradu európskeho ombudsmana, ktorá odráža záväzok ombudsmanky poskytovať pomoc v 24 úradných jazykoch EÚ; zdôrazňuje, že je dôležité zaručiť osobám so zdravotným postihnutím plný prístup k celej škále zdrojov, ktoré EÚ poskytuje svojim občanom, najmä prostredníctvom systematických prekladateľských a tlmočnických služieb ponúkaných vo všetkých úradných jazykoch vrátane posunkovej reči;
32. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie a správu Výboru pre petície Rade, Komisii, európskej ombudsmanke, vládám a parlamentom členských štátov a ombudsmanom alebo rovnocenným orgánom členských štátov.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Výročná správa o činnosti európskej ombudsmanky za rok 2023 bola oficiálne predložená predsedníčke Európskeho parlamentu Roberte Metsolovej 18. apríla 2024 a ombudsmanka Emily O'Reillyová predložila správu Výboru pre petície 4. septembra 2024 v Bruseli.

Mandát ombudsmana je zakotvený v článkoch 24 a 228 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). V článku 24 ZFEÚ, ako aj článku 43 Charty základných práv Európskej únie sa stanovuje právo podať sťažnosť európskemu ombudsmanovi. Podľa článku 228 ZFEÚ európsky ombudsman volený Európskym parlamentom je oprávnený prijímať od občanov Únie alebo od fyzických či právnických osôb s bydliskom alebo zaregistrovaným sídlom v členskom štáte sťažnosti týkajúce sa prípadov nesprávneho úradného postupu inštitúcií, orgánov, úradov alebo agentúr Únie s výnimkou Súdneho dvora Európskej únie pri výkone jeho súdnych funkcií.

Ďalší pilier, ktorý sa vzťahuje na úlohu ombudsmana, je článok 41 ods. 1 Charty základných práv EÚ, v ktorom sa zdôrazňuje, že „každý má právo, aby inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie vybavovali jeho záležitosti nestranne, spravodlivo a v primeranej lehote“.

Európsky ombudsman pomáha ľuďom, podnikom a organizáciám, ktoré čelia problémom s administratívou EÚ, tým, že vybavuje prijaté sťažnosti, ale sa tiež usiluje podporovať osvedčené administratívne postupy, a to aktívnym skúmaním širších systémových problémov inštitúcií EÚ. Ak ombudsmanka nie je schopná vyšetriť všetky prijaté sťažnosti, jej úrad sa usiluje pomôcť všetkým ľuďom, ktorí požiadajú o pomoc, napríklad poskytnutím poradenstva o iných možnostiach nápravy.

V roku 2023 sa na ombudsmanku obrátilo 17 550 občanov, z ktorých 14 423 bolo poskytnuté poradenstvo prostredníctvom interaktívneho sprievodcu na webovom sídle úradu ombudsmana a na zvyšných 735 žiadostí o informácie odpovedali útvary úradu ombudsmana a 2 392 podnetov spracovala ombudsmanka ako sťažnosti.

Z celkového počtu 2 392 sťažností, ktoré v roku 2023 spracoval úrad ombudsmana, bolo 886 v rámci jeho mandátu a 1 506 nepatrilo do jeho mandátu.

V roku 2023 úrad európskeho ombudsmana spracoval 1 506 sťažností mimo svojho mandátu najmä preto, že sa netýkajú práce administratívy EÚ. Viac než 40 % takýchto sťažností pochádzalo zo Španielska, z Poľska a Nemecka. Občania sa na úrad ombudsmana obracali so sťažnosťami týkajúcimi sa rovnakého zaobchádzania alebo diskriminácie, súdnych prípadov, ochrany spotrebiteľa, bankovníctva a administratívnej transparentnosti. Sťažnosti mimo mandátu sa týkali predovšetkým problémov, ktoré sa vyskytli u vnútroštátnych, regionálnych alebo miestnych verejných subjektov, samospráv a orgánov verejnej správy, ako aj vnútroštátnych alebo medzinárodných súdov (ako je Európsky súd pre ľudské práva). Niektoré sťažnosti mimo mandátu sa týkali inštitúcií EÚ, ale súviseli s politickou alebo legislatívnou činnosťou.

Pri sťažnostiach mimo mandátu ombudsmanka objasnila svoj mandát a sťažovateľom odporučila, aby sa so žiadosťou o pomoc obrátili na iné orgány, napríklad na vnútroštátne a regionálne úrady ombudsmana, inštitúcie EÚ (najmä Európsku komisiu a Európsky parlament) a siete ako SOLVIT a európske spotrebiteľské centrá. Sťažovateľom, ktorí boli

nespokojní s konkrétnymi právnymi predpismi EÚ, ombudsmanka odporučila, aby sa obrátili na Výbor pre petície Európskeho parlamentu.

V roku 2023 ombudsmanka začala 398 vyšetровaní, z ktorých 393 vychádzalo zo sťažností a v piatich prípadoch išlo o vyšetovanie z vlastného podnetu, a uzavrela 372 vyšetování (369 na základe sťažností a 3 vyšetovania z vlastného podnetu).

Väčšina vyšetování ombudsmanky sa týkala Komisie (250 vyšetování alebo 62,81 %), pričom nasledovali vyšetovania týkajúce sa Európskeho úradu pre výber pracovníkov (EPSO) (47 vyšetování alebo 11,81 %), Európskeho parlamentu (16 vyšetování alebo 4,02 %) a Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex) (11 vyšetování alebo 2,76 %). Zvyšok bol rozdelený takto: Európsky úrad pre boj proti podvodom (7 vyšetování alebo 1,76 %), Rada Európskej únie (7 vyšetování alebo 1,76 %), európsky dozorný úradník pre ochranu údajov (6 vyšetování alebo 1,51 %), Európska služba pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) (6 vyšetování alebo 1,51 %), Úrad Európskej únie pre duševné vlastníctvo (5 vyšetování alebo 1,26 %), iné agentúry EÚ (33 vyšetování alebo 8,27 %) a iné inštitúcie alebo orgány EÚ (12 vyšetování alebo 3,01 %).

V nadväznosti na vyšetovania, ktoré úrad európskeho ombudsmana uzavrel v roku 2023, v 206 prípadoch (55,4 %) došlo k urovneniu inštitúciou, v 99 prípadoch (26,6 %) úrad nezistil nesprávny úradný postup a v 27 prípadoch (7,3 %) úrad zistil nesprávny úradný postup a inštitúcia súhlasila s jeho odporúčaním.

Dĺžka vyšetování prípadov uzavretých európskou ombudsmankou v roku 2023 bola v priemere kratšia ako 6 mesiacov: 203 prípadov (54 %) bolo uzavretých do 3 mesiacov, 114 prípadov (31 %) bolo uzavretých do 3 až 12 mesiacov, 40 prípadov (11 %) bolo uzavretých do 12 až 18 mesiacov a len 15 prípadov (4 %) bolo uzavretých po viac ako 18 mesiacoch.

Miera prijatia (percentuálny podiel kladných odpovedí na celkový počet návrhov ombudsmanky) za rok 2023, ktorá sa vzťahuje na prípady uzavreté v roku 2022, bola 81 % prípadov. Inštitúcie EÚ reagovali pozitívne na 67 z 83 návrhov ombudsmanky na opravu alebo zlepšenie ich administratívnych postupov.

K trom najčastejším príčinám obáv vo vyšetováních uzavretých ombudsmankou v roku 2023 patrili transparentnosť a zodpovednosť (34,2 %), kultúra služieb (21,5 %) a nábor zamestnancov (15,3 %). Medzi ďalšie obavy patrí dobré riadenie personálnych otázok, správne využívanie diskrečnej právomoci (aj v postupoch v prípade nesplnenia povinnosti), správne riadenie postupov v prípade nesplnenia povinnosti, dodržiavanie základných práv, dodržiavanie procesných práv, granty, verejné obstarávanie, zmluvy, etika, účasť verejnosti na rozhodovacom procese EÚ a správne finančné riadenie;

Okrem kľúčovej práce ombudsmanky v oblasti sťažností ombudsmanka vykonáva aj širšie strategické vyšetovania a iniciatívy týkajúce sa systémových problémov v inštitúciách EÚ. Úrad ombudsmana v rámci svojej strategickej práce v roku 2023 viedol strategické vyšetovania a prijal strategické iniciatívy na rôzne témy:

- **Prístup k dokumentom**

Prístup verejnosti k dokumentom je základné právo, ktoré zaručuje transparentnosť a legitímnosť inštitúcií EÚ. Dokumenty a informácie, ktoré požaduje verejnosť, sú často

časovo citlivé a v prípade oneskorenia môžu pre žiadateľa stratiť význam. Na základe vyšetrovania ombudsmanky z vlastného podnetu v roku 2023 o čase, ktorý Európska komisia potrebuje na vybavenie žiadostí o prístup verejnosti k dokumentom, sa zistilo, že dochádza k systémovým a značným oneskoreniam, najmä pokiaľ ide o spôsob, akým Komisia rieši žiadosti o preskúmanie pôvodných rozhodnutí o žiadostiach o prístup, a že Komisia často značne prekračuje lehoty stanovené v uplatniteľných právnych predpisoch. Ombudsmanka dospela k záveru, že výrazné systémové oneskorenia a nedodržiavanie lehôt stanovených v nariadení (ES) č. 1049/2001 zo strany Komisie predstavujú nesprávny úradný postup. V nadväznosti na vyšetrovanie ombudsmanka požiadala Európsku komisiu, aby sa zaoberala systémovými oneskoreniami pri vybavovaní žiadostí o prístup k dokumentom, a to najmä opakovaných žiadostí. Ombudsmanka okrem toho zaslala Európskemu parlamentu osobitnú správu so žiadosťou, aby pomohol zabezpečiť, že Komisia bude konať v súlade s jej odporúčaním. O správe rokovali poslanci Európskeho parlamentu vo Výbore pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci.

Ombudsmanka začala vyšetrovanie z vlastného podnetu týkajúce sa spôsobu, akým Európsky parlament, Rada Európskej únie a Európska komisia vybavujú žiadosti o prístup verejnosti k legislatívnym dokumentom. Vyšetrovanie sa týka najmä času potrebného na vybavenie takýchto žiadostí a spôsobu, akým inštitúcie uplatňujú výnimky podľa právnych predpisov EÚ o prístupe verejnosti k týmto dokumentom pri odopieraní prístupu k nim. Ombudsmanka sa snažila nahliadnuť do dokumentov, ktoré majú inštitúcie v držbe v súvislosti so žiadosťami o prístup verejnosti k dokumentom týkajúcim sa aktu o digitálnych trhoch, revízie smernice o systéme EÚ na obchodovanie s emisiami a smernice o minimálnych mzdách.

Vo vyšetrovaní o čase, ktorý Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex) potrebuje na vybavenie žiadostí o prístup verejnosti k dokumentom, ombudsmanka zistila problémy s postupmi, ktoré agentúra Frontex používa pri vybavovaní žiadostí, ktoré považuje za nepresné alebo ktoré sa týkajú veľkého množstva dokumentov či veľkých dokumentov. Ombudsmanka došla k záveru, že ide o nesprávny úradný postup, a agentúre Frontex odporučila, aby uvedené postupy ďalej neuplatňovala.

Ombudsmanka sa zaoberala aj transparentnosťou rozhodovania Rady EÚ o sankciách v súvislosti s inváziou Ruska na Ukrajinu. Ombudsmanka vzala na vedomie vysvetlenie Rady, prečo nemôže aktívne sprístupniť viac dokumentov týkajúcich sa prijatia sankcií, a zároveň vyzvala Radu, aby v čo najväčšom rozsahu pokračovala vo svojom úsilí primerane informovať verejnosť o reštriktívnych opatreniach.

Vo vyšetrovaní týkajúcom sa rozhodovania v oblasti životného prostredia ombudsmanka kritizovala odmietnutie Komisie poskytnúť prístup k dokumentom týkajúcim sa emisí skleníkových plynov z keramickeho priemyslu vykazovaných v rámci systému EÚ na obchodovanie s emisiami. Ombudsmanka chcela vykonať širšie vyšetrovanie toho, ako Komisia vykladá rozsah environmentálnych informácií a informácií týkajúcich sa emisí do životného prostredia, vzhľadom na osobitný význam zabezpečenia transparentnosti pri rozhodovaní v oblasti životného prostredia.

Ombudsmanka okrem toho v roku 2023 uverejnila príručku o prístupe k dokumentom EÚ s cieľom zvýšiť informovanosť a porozumenie občanov v súvislosti s týmto verejným právom a zároveň im umožniť kontrolovať rozhodovací proces EÚ. Ombudsmanka

navyše prispela k objasneniu toho, čo možno považovať za dokument EÚ, tým, že kritizovala Komisiu za to, že do rozsahu žiadosti o prístup pôvodne nezahrnula konkrétne e-maily.

- **Základné práva**

Ombudsmanka v roku 2023 začala vyšetovanie z vlastnej iniciatívy o dodržiavaní povinností Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex) v oblasti základných práv v rámci jej pátracích a záchranných operácií. Pri vyšetovaní sa skúmalo, ako agentúra Frontex zabezpečuje dodržiavanie základných práv v súvislosti s pátracími a záchrannými operáciami v Stredozemí pri vykonávaní svojich činností dohľadu a spoločných námorných operácií s orgánmi členských štátov. Vyšetovanie poukázalo na nedostatky v tom, ako agentúra Frontex reaguje na núdzové situácie na mori, do ktorých sa zapája, a na riešenie týchto nedostatkov ombudsmanka predložila sériu návrhov týkajúcich sa činnosti agentúry Frontex.

V rámci vyšetovania z vlastného podnetu s cieľom posúdiť, ako Európska komisia zabezpečuje dodržiavanie základných práv v zariadeniach na riadenie migrácie financovaných z prostriedkov EÚ v Grécku, ombudsmanka zistila problémy týkajúce sa toho, ako si Komisia splnila svoju povinnosť zabezpečiť, aby viacúčelové záchytné a identifikačné centrá (MPRIC) na prijímanie migrantov a žiadateľov o azyl spĺňali normy v oblasti základných práv. Pri vyšetovaní sa zistili aj problémy s transparentnosťou pracovnej skupiny pre riadenie migrácie, ktorú zriadila Komisia s cieľom zlepšiť podmienky a ukončiť preplnenosť prijímacích centier pre migrantov. Ombudsmanka predložila návrhy na riešenie týchto problémov a uvítala rozhodnutie Komisie spolupracovať s miestnymi orgánmi pri vypracovaní posúdenia vplyvu zariadení na riadenie migrácie v Grécku na základné práva, zverejniť toto posúdenie a pravidelne ho preskúmať.

Ombudsmanka v rámci svojej strategickej práce takisto požiadala Európsku komisiu, aby jej poskytla viac informácií o memorande o porozumení podpísanom v júli 2023 medzi EÚ a Tuniskom, a najmä o tom, ako chce Komisia zabezpečiť dodržiavanie ľudských práv v rámci opatrení súvisiacich s migráciou, ktoré vyplývajú z danej dohody.

Ombudsmanka v roku 2023 uzavrela iniciatívu, ktorá sa zaoberala tým, ako Agentúra Európskej únie pre azyl plní svoje povinnosti v oblasti základných práv a zabezpečuje vyvodenie zodpovednosti za možné porušenia základných práv, a predložila návrhy na riešenie zistených nedostatkov.

- **Etické otázky**

V roku 2023 sa ombudsmanka zaoberala rizikami konfliktu záujmov v oblastiach, ako je Európsky obranný fond (EDF). Ombudsmanka začala vyšetovanie týkajúce sa toho, ako Komisia zabezpečuje, že medzi externými expertmi, ktorí hodnotia návrhy projektov EDF, nedochádza ku konfliktu záujmov, keďže na rozdiel od všeobecnej praxe hodnotenia návrhov, ktoré majú byť financované z prostriedkov EÚ, Komisia nie je povinná zverejňovať mená expertov, s ktorými konzultuje pri týchto projektoch. Ombudsmanka požiadala Komisiu o objasnenie toho, ako jej zamestnanci hodnotia a overujú vlastné vyhlásenia expertov, ako často boli zistené konflikty záujmov, či má

Komisia usmernenia k možnosti ponechania experta napriek možnému konfliktu záujmov a ako Komisia rieši upozornenia z vonkajších zdrojov týkajúce sa konfliktu záujmov.

V rámci strategického vyšetrovania týkajúceho sa transparentnosti interakcií Európskej komisie so zástupcami tabakového priemyslu ombudsmanka zistila, že Komisia neuchováva zápisnice zo stretnutí so zástupcami záujmových skupín v oblasti tabaku a nespístupňuje ich, ani nezabezpečuje systematické posúdenie toho, či sú potrebné prípadné stretnutia so zástupcami tabakového priemyslu, a to vo všetkých generálnych riaditeľstvách. Dospela k záveru, že Komisia nezabezpečila komplexný prístup k transparentnosti stretnutí so zástupcami tabakového priemyslu, čo predstavuje nesprávny úradný postup. Uvítala však, že Komisia sa zaviazala podrobnejšie posúdiť vystavenie svojich útvarov lobizmu zo strany tabakového priemyslu.

Ďalšou témou záujmu ombudsmanky bolo zlepšenie rámca etiky a transparentnosti Európskeho parlamentu, s ktorým zorganizovala sériu výmen o jeho plánoch na reformu etických pravidiel. Vyjadrila sa aj k 14-bodovému návrhu reformy, ktorý predložila predsedníčka Parlamentu Roberta Metsolová. Uznala významný pokrok pri posilňovaní pravidiel, ale poznamenala, že nie je jasné, ako bude Európsky parlament monitorovať a presadzovať nové pravidlá.

Ombudsmanka uskutočnila strategickú iniciatívu týkajúcu sa spôsobu, akým Komisia rieši úhradu cestovných výdavkov a ubytovania tretími stranami počas služobných ciest. Ombudsmanka sa snažila určiť rozsah tejto praxe a spôsob, akým Komisia kontroluje, či nedochádza ku konfliktu záujmov, keď tretie strany hradia výdavky, ktoré vznikli zamestnancom Komisie, a zaoberala sa tým, ako Komisia zabezpečuje, aby jej generálni riaditelia plnili svoju povinnosť včas zverejňovať informácie o lobistických stretnutiach. Ombudsmanka dospela k záveru, že používaný systém vlastného vyhlásenia je náchylný na zneužitie a vyzvala Komisiu, aby zvažila jeho zlepšenia s cieľom zabezpečiť súlad.

- **Zodpovednosť v rámci rozhodovania**

Ombudsmanka začala vyšetrovanie z vlastného podnetu týkajúce sa spôsobu, akým Európska komisia riadi riziká spojené s nebezpečnými chemickými látkami v EÚ, a najmä času potrebného na zaradenie látok do autorizačného zoznamu a zavedenia obmedzení na zmiernenie rizík. Vyšetrovanie sa začalo v nadväznosti na obavy vyjadrené počas verejnej konzultácie ombudsmanky o transparentnosti a zodpovednosti pri rozhodovaní o životnom prostredí v EÚ, ktorá sa uskutočnila v roku 2022. Respondenti uvádzali rôzne problémy, ktoré sťažujú sledovanie rozhodovacích procesov alebo prispievanie k nim. Ombudsmanka položila Komisii niekoľko otázok s cieľom určiť rozsah a dôvody oneskorení.

Ombudsmanka uskutočnila strategickú iniciatívu týkajúcu sa transparentnosti a zodpovednosti pri vykonávaní Mechanizmu EÚ na podporu obnovy a odolnosti. Iniciatíva sa zaoberala transparentnosťou národných plánov obnovy a odolnosti, verejnými informačnými a komunikačnými stratégiami týkajúcimi sa Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a spôsobu dohľadu nad finančnými prostriedkami.

Ombudsmanka uskutočnila strategickú iniciatívu o tom, ako Európska agentúra pre lieky (EMA) zabezpečuje aktívnu transparentnosť údajov o klinickom skúšaní liekov, ktorých výrobcovia žiadajú o povolenie na uvedenie na trh v EÚ. Ombudsmanka uvítala úsilie

agentúry EMA o úplné obnovenie aktívnej politiky zverejňovania a vyzvala agentúru, aby čo najskôr informovala o možnostiach ďalšieho obnovenia kontaktov s verejnosťou.

Ombudsmanka takisto začala strategickú iniciatívu, ktorá sa zaoberá tým, ako Európska komisia zabezpečuje transparentnosť Rady EÚ – USA pre obchod a technológie (TTC), ktorá slúži ako fórum pre EÚ a USA na koordináciu prístupu k obchodným, hospodárskym a technologickým otázkam a na prehĺbenie transatlantických obchodných a hospodárskych vzťahov.

- **Personálne otázky**

V nadväznosti na značný počet sťažností týkajúcich sa toho, ako Európsky úrad pre výber pracovníkov (EPSO) využíva testovanie na diaľku vo výberových konaniach na prijímanie úradníkov EÚ, vykonala ombudsmanka v roku 2023 vyšetrovanie z vlastného podnetu s cieľom preskúmať nastolené otázky. Viacerí uchádzači sa sťažovali na testy, najmä na požiadavku, aby sa vykonávali výlučne na diaľku. Poukazovali na technické problémy počas testov a problémy s pomocou od úradu EPSO a jeho dodávateľa.

Vyšetrovanie ombudsmanky odhalilo rôzne problémy, pokiaľ ide o spôsob, akým úrad EPSO organizoval testy na diaľku a dohliadal na ne, vrátane požiadaviek, ktoré zaviedol. Pri vyšetrovaní sa zistili aj nedostatky v informáciách, ktoré úrad EPSO poskytol uchádzačom a uchádzačom, ako aj v súvislosti so spôsobom, akým vybavoval sťažnosti a zmenil harmonogram testov. Ombudsmanka predložila úradu EPSO návrhy na zlepšenie.

V samostatnej strategickej iniciatíve ombudsmanka upozorňuje Komisiu na informácie, ktoré poskytuje neúspešným žiadateľom v súvislosti s postupmi verejného obstarávania a udeľovania grantov. Ombudsmanka predovšetkým požiadala Komisiu, aby neúspešným žiadateľom poskytla jasnejšie informácie o interných opravných prostriedkoch, ktoré majú k dispozícii, a o potrebe ich využitia pred tým, ako sa obrátia na ombudsmanku. Ombudsmanka bola spokojná s výsledkom reakcie Komisie a v roku 2023 iniciatívu uzavrela.

Európska sieť ombudsmanov

Európska sieť ombudsmanov (ENO) je neformálna sieť koordinovaná úradom európskeho ombudsmana, ktorú tvorí viac ako 95 kancelárií z celej Európy a Výbor Európskeho parlamentu pre petície. Výročná konferencia siete ENO v roku 2023 sa zamerala na ochranu ľudských práv a zaoberala sa úlohou ombudsmanov pri odhaľovaní bezprávia, ochrane ľudských práv a vyvodzovaní zodpovednosti voči správnym orgánom. Diskutovalo sa aj o využívaní umelej inteligencie vo verejnej správe. Sieť ENO uvítala, že sa k nej pripojila inštitúcia ombudsmana pre ľudské práva Bosny a Hercegoviny.

Vzťahy s Európskym parlamentom

Európska ombudsmanka v roku 2023 naďalej úzko spolupracovala s Európskym parlamentom a okrem prezentácie činnosti úradu na viacerých vypočutiach výborov a výmene názorov diskutovala o reformách týkajúcich sa integrity a transparentnosti, ktoré sa začali v Parlamente. V septembri poslala ombudsmanka Parlamentu osobitnú správu o systémových oneskoreniach Európskej komisie pri vybavovaní žiadostí o prístup k dokumentom. V roku 2023 sa člen tímu ombudsmanky pre strategické vyšetrovanie zúčastnil na diskusií o úsilí inštitúcií EÚ zabezpečiť účinnú komunikáciu s osobami so zdravotným postihnutím a o nich

počas každoročného seminára o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorý zorganizoval Výbor pre petície. Predsedníčka Výboru pre petície Dolors Montserratová sa zúčastnila aj na panelovej diskusii v rámci výročnej konferencie Európskej siete ombudsmanov, ktorej členom je aj Výbor pre petície, na zasadaní zameranom na voľby do EÚ a voľbu európskeho ombudsmana.

Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím

Keďže ombudsmanka je členkou rámca EÚ pre Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, venovala veľkú pozornosť tomu, ako administratíva EÚ vykonáva tento dohovor.

Okrem toho sa v roku 2023 zaoberala dôležitými vyšetrovaniami týkajúcimi sa práv osôb so zdravotným postihnutím. Ombudsmanka vo februári uzavrela vyšetrovanie týkajúce sa spôsobu, akým Európska komisia uplatňuje pravidlo služobného poriadku EÚ týkajúce sa priznania dvojnásobného prídavku na dieťa, ktorý je určený na pomoc pri starostlivosti o deti so zdravotným postihnutím, a požiadala Komisiu, aby prehodnotila svoj prístup. Úrad ombudsmana napokon svoju prácu v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím na viacerých podujatiach v roku 2023, a to aj na piatom ročníku podujatia Európsky parlament osôb so zdravotným postihnutím.

PRÍLOHA: SUBJEKTY ALEBO OSOBY, KTORÉ SPRAVODAJCOVI POSKYTLI INFORMÁCIE

V súlade s článkom 8 prílohy I k rokovaciemu poriadku spravodajca vyhlasuje, že počas prípravy správy až do jej prijatia vo výbore mu poskytli informácie tieto subjekty alebo osoby:

Subjekt a/alebo osoba
Cabinet Member of the European Ombudsman

Vypracovanie uvedeného zoznamu je vo výlučnej zodpovednosti spravodajcu.

Ak sú v zozname uvedené mená, funkcie alebo mená a funkcie fyzických osôb, spravodajca vyhlasuje, že predložil dotknutým fyzickým osobám oznámenie Európskeho parlamentu o ochrane údajov č. 484 (<https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do>), v ktorom sa stanovujú podmienky spracúvania ich osobných údajov a práva súvisiace s týmto spracúvaním.

INFORMÁCIE O PRIJATÍ V GESTORSKOM VÝBORE

Dátum prijatia	14.11.2024
Výsledok záverečného hlasovania	+: 31 -: 2 0: 0
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Peter Agius, Fredis Beleris, Alexander Bernhuber, Alma Ezcurra Almansa, Gheorghe Falcă, Isilda Gomes, Sandra Gómez López, Paolo Inselvini, Sebastian Kruis, Alexandra Mehnert, Ana Miranda Paz, Lefteris Nikolaou-Alavanos, Cynthia Ní Mhurchú, Valentina Palmisano, Pina Picierno, Bogdan Rzońca, Marcin Sypniewski, Pál Szekeres, Jana Toom, Nils Ušakovs, Ivaylo Valchev, Maria Zacharia
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Alex Agius Saliba, Gordan Bosanac, Annalisa Corrado, Rosa Estaràs Ferragut, Fabrice Leggeri, Nikos Pappas, Kosma Złotowski
Poslanci, na ktorých sa vzťahuje článok 216 ods. 7 rokovacieho poriadku, prítomní na záverečnom hlasovaní	Angéline Furet, Jagna Marczułajtis-Walczak, Andrey Novakov, Rosa Serrano Sierra

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN GESTORSKÝM VÝBOROM

31	+
ECR	Paolo Inselvini, Bogdan Rzońca, Ivaylo Valchev, Kosma Zlotowski
ESN	Marcin Sypniewski
PPE	Peter Agius, Fredis Beleris, Alexander Bernhuber, Rosa Estaràs Ferragut, Alma Ezcurra Almansa, Gheorghe Falcă, Jagna Marczułajtis-Walczak, Alexandra Mehnert, Andrey Novakov
PfE	Angéline Furet, Sebastian Kruis, Fabrice Leggeri, Pál Szekeres
Renew	Cynthia Ní Mhurchú, Jana Toom
S&D	Alex Agius Saliba, Annalisa Corrado, Isilda Gomes, Sandra Gómez López, Pina Picierno, Rosa Serrano Sierra, Nils Ušakovs
The Left	Valentina Palmisano, Nikos Pappas
Verts/ALE	Gordan Bosanac, Ana Miranda Paz

2	-
NI	Lefteris Nikolaou-Alavanos, Maria Zacharia

0	0

Vysvetlenie použitých znakov:

+ : za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania